

Retningslinjer for beregning av arbeidsgiverandel m.m. i Statens pensjonskasse.

Fastsatt av Statens pensjonskasse og godkjent av Arbeids- og sosialdepartementet ved brev av 1. februar 2016 med hjemmel i § 1 i Forskrift om beregning av arbeidsgiverandel m.m.

§ 1. Virkeområde og retningslinjer

Formålet med retningslinjene er å beskrive hvilke forutsetninger som legges til grunn i beregningene ved opprettelse av åpningsreserve, ved premiefastsettelse, samt ved oppgjør som følge av utmelding, opphør eller lukking. Retningslinjene utfyller de enkelte paragrafer i forskrift om beregning av arbeidsgiverandel m.m.

§ 2. Definisjoner

Det er tre ulike modeller for oppfølging av Statens pensjonskasses (SPK) premiebetalende kunder

- Premiesats uten forsikringsteknisk oppgjør
- Premiesats med forsikringsteknisk oppgjør
- Hendelsesbasert premieberegning.

På grunn av disse ulike modellene for premieoppfølging, er det nødvendig å gi en nærmere definisjon av noen premieelementer som inngår i den ordinære årspremien og som ikke er nærmere beskrevet i forskriften:

Reguleringspremie

- a) Premiesats uten forsikringsteknisk oppgjør: Reguleringspremien inkluderer antatt lønns- og G-vekst for de aktive medlemmene. I februar i påfølgende år foretas et forenklet etteroppgjør der antatt lønnsvekst sammenholdes med faktisk endring i lønns- og stillingsdata for de aktive medlemmene. Eventuelt avvik faktureres eller godskrives i første termin i påfølgende år.
- b) Premiesats med forsikringsteknisk oppgjør: Reguleringspremien inkluderer antatt lønns- og G-vekst. Det gjøres etterskuddsvis oppgjør ved avvik mellom faktisk og antatt vekst. Avviket framkommer i den årlige kontoutskriften, og hensyntas i framtidig premie gjennom tilleggspremien.
- c) Hendelsesbasert premieberegning: Reguleringspremien tas løpende i den terminvise endringspremie, når den faktiske lønn- og G-reguleringen er inntruffet.

AFP-premie

- d) Premiesats uten forsikringsteknisk oppgjør: AFP-premien er delvis inkludert i sparepremien ved forhåndsinnbetaling som baserer seg på et antatt AFP-uttak ved **65** år. Tilsvarende gjelder at for medlemmer med særaldersgrenser (ned til 65 år) er pensjonsalderen blitt satt to år lavere enn aldersgrensen. Det gjøres ikke etterskuddsvis oppgjør ved avvik mellom faktisk og antatt AFP-uttak.
- e) Premiesats med forsikringsteknisk oppgjør: AFP-premien er delvis inkludert i sparepremien ved forhåndsinnbetaling som baserer seg på et antatt AFP-uttak ved **66** år.

For medlemmer med særaldersgrenser (ned til 65 år) er pensjonsalderen blitt satt to år lavere enn aldersgrensen. Det gjøres etterskuddsvis oppgjør ved avvik mellom faktisk og antatt AFP-uttak. Avviket framkommer i den årlige kontoutskriften, og hensyntas i framtidig premie gjennom tilleggspremien.

- f) Hendelsesbasert premieberegning: Faktisk AFP-kostnad påløper terminvis i endringspremien kombinert med en avregning av allerede forhåndsbetalt AFP-premie.

§ 3. *Åpningsreserve og fiktivt fond*

Følgende forutsetninger skal benyttes ved fastsettelse av åpningsreserve for virksomheter med fondsoppfølging:

- a) **Tariff.** Det benyttes tariff K2005 (forsterket med 15 prosent sikkerhetsmargin) som dødelighetsgrunnlag og sannsynlighet for ekteskap m.m. Som uføregrunnlag brukes forsterket K1963 tariff, samt tilpasset virksomhetsspesifikke forhold ved behov.
- b) **Beregningsrenten.** Nettorenten som brukes ved diskontering settes til 3 prosent.
- c) **Tidligpensjon.** Finansiering av tidligpensjon (AFP, særaldersgrense og 85-årsregel) har som hovedregel skjedd gjennom forhåndsfinansiering med 66 år som pensjonsalder for medlemmer med 70 års aldersgrense. For medlemmer med særaldersgrenser (ned til 65 år) har pensjonsalderen blitt satt to år lavere enn aldersgrensen.

SPK kan med godkjenning av departementet i enkelte tilfeller bestemme andre forsikringstekniske forutsetninger. Eksempelvis kan andre forutsetninger legges til grunn dersom virksomhetens bestand skiller seg vesentlig fra øvrig bestand med fiktivt fond.

§ 4. *Premie*

Ved den årlige fastsettelsen av premien skal følgende forutsetninger legges til grunn for virksomheter som har premieoppfølging med premiesats med og uten forsikringsteknisk oppgjør:

- a) De økonomiske forutsetningene med anslag på G- og lønnsvekst, skal ta utgangspunkt i SSBs anslag. Disse publiseres i februar/mars. SPK kan i tillegg legge vekt på virksomhetenes erfaringstall slik at estimert premiesats i størst mulig grad gir virksomhetene stabil og korrekt premie.
- b) Forventet avkastning som legges til grunn ved beregning av reguleringspremien, skal være identisk med beregningsrenten på 3 prosent.
- c) De forsikringstekniske forutsetninger som legges til grunn skal være identiske med forutsetningene om tariff og beregningsrente gitt i retningslinjene § 2 punktene d) og e), samt § 3 punktene a) og b).
- d) Sats for administrasjonspremie fastsettes av SPK med utgangspunkt i administrasjonsresultatet. Ved behov for justering av administrasjonssatsen skal SPK søke godkjenning hos departementet senest 1. januar. Nye administrasjonssatser skal være endelig godkjent senest 1. mars for anvendelse i neste års premiesatser.
- e) Kunder med forsikringsteknisk oppgjør, får beregnet en tilleggspremie som hensyntar over- eller underdekningen i ordningen ved årsslutt. SPK kan treffe avgjørelse om forlenget innbetalingsplan for tilleggspremie enn forskriften § 5 gir. I slike saker vil SPK rådføre seg med departementet.

For virksomheter som har hendelsesbasert premieberegning fastsettes ikke premie på forhånd, men følgende forutsetninger ligger til grunn:

- f) Økonomiske forutsetninger med anslag om G- og lønnsvekst er ikke hensyntatt i ordinær premie, men fremkommer i endringspremien ved den faktiske justeringen av G og lønn.
- g) Forventet avkastning som legges til grunn ved beregning av reguleringspremien, skal være identisk med beregningsrenten på 3 prosent.

- h) De forsikringstekniske forutsetninger som legges til grunn, skal være identiske med forutsetningene om tariff og beregningsrente gitt i § 2 punkt f), samt § 3 punktene a) og b).
- i) Sats for administrasjonspremie fastsettes av SPK med utgangspunkt i administrasjonsresultatet. Ved behov for justering skal SPK søke godkjenning hos departementet senest 1. januar. Nye administrasjonssatser skal være endelig godkjent senest 1. mars for anvendelse i neste års premie.

Merknad til punktene a-e):

- Virksomheter som har vesentlig bestandsendring kan få beregnet en særskilt premiesats i løpet av året.
- Virksomheter som meldes inn i pensjonsordningen gjennom året, får beregnet en premiesats særskilt.
- Departementet orienteres ved budsjettmessige konsekvenser av premieendringer.

Merknad til punktene b) og g):

Avkastning utover beregningsrenten kommer i eget renteresultat i kontoutskriften, når forsikringsteknisk oppgjør foretas. Renteresultatet kan være både negativt og positivt, avhengig av den avkastning som faktisk er oppnådd på de fiktive fondene. Se også § 5 nedenfor.

§ 5. Kontoutskrift og årsoppgjør

De virksomheter som har premieoppfølging med oppgjør, enten med premiesats eller hendelsesbasert premieberegning, får årlig en kontoutskrift. Virksomhetenes kontoutskrift skal inneholde opplysninger om det forsikringstekniske årsoppgjøret, slik at de ulike bevegelsene på kontoen fra inngående til utgående midler er forklart. Sentrale størrelser er innbetalte premier, utbetalte pensjoner, tildelt avkastning og tilførte/utførte reserver gjennom året. I tillegg framkommer årets risiko-, rente-, administrasjonsresultat, samt over- eller underdekning.

Risiko- og administrasjonsresultatet er beregnet felles for alle kundene med fiktivt fond. Risikoresultatet uttrykker forholdet mellom reell risiko i året forsikringsoppgjøret gjelder for, mot risikopremie som er innbetalt. Tilsvarende uttrykker administrasjonsresultatet forholdet mellom administrasjonskostnadene som er påløpt i året forsikringsoppgjøret gjelder for, mot administrasjonspremien som er innbetalt. Risikopremien er direkte gitt av de gjeldende tariffene, administrasjonspremien er gitt av satser for administrasjon. Renteresultatet for de fiktive fondene, er beregnet per virksomhet og er direkte avhengig av valgt investeringsprofil.

§ 6. Utmelding

Etter lov om Statens pensjonskasse § 5 fjerde ledd kan departementet bestemme at arbeidstakere i en virksomhet utenfor statstjenesten ikke lenger skal være medlemmer av SPK. I tillegg kan en virksomhet etter forskriften § 6 første ledd, søke utmelding fra SPK. Forskriften § 6 kommer også til anvendelse ved opphør av virksomheter.

SPK skal beregne sluttoppgjøret på følgende måte:

- Over- eller underfinansiering på utmeldingstidspunktet
- + Tilbakeført frigjort avsetning på utmeldingstidspunktet for overgang fra aktive til oppsatte rettigheter *
- + Tilbakeført frigjort nettoavsetning på utmeldingstidspunktet for AFP – rettigheter og rettigheter etter 85-årsregel *
- Fradrag for andel av åpningsreservens nettoavsetning for AFP for de medlemmer som

fortsatt står i ordningen på utmeldingstidspunktet
+/- Gevinst/tap som følge av erfaring om risiko for dødelighet/uførhet
+/- Gevinst/tap som følge av endrede betingelser for administrasjonsreserven**

= Sum ny over- eller underfinansiering på utmeldingstidspunktet

* Det foretas ikke tilbakeføring av reserver for medlemmer med en helt eller delvis løpende pensjon.

** Administrasjonsreserven skal dekke SPK sin administrasjon av oppsatte rettighetene og utbetaling av fremtidige pensjoner. Det er et påslag på reserven, og er satt til 2 % av beregnet reserve.

Sluttoppgjørsberegningen gir en ny over- eller underfinansiering for virksomheten ved utmeldingstidspunktet. Beregningen gjøres når kontoutskriften for siste gjeldende forsikringsår er ferdigstilt. For virksomheter med fondsoppfølging skal tap/gevinst som følge av realiserte midler hensyntas i sluttoppgjøret.

Renten som benyttes i beregningen etter forskriften § 6 fjerde ledd settes til gjennomsnittlig rente (for kalenderåret) på statskasseveksler med 12 måneders løpetid, slik de publiseres av Norges Bank. SPK beregner rente for det enkelte kalenderår.

I henhold til forskriften § 6 syvende ledd, skal det ved utmelding av ordningen betales for de fremtidige pensjonsforpliktelsene knyttet til oppsatte rettigheter og pensjoner under utbetaling. Lov om Statens pensjonskasse § 42 gir regler for regulering av pensjoner. Som hovedregel skal kostnaden av reguleringen dekkes løpende, men reguleringskostnaden kan i særskilte tilfeller innbetales ved et engangsgjøre. Se mer detaljerte beskrivelser nedenfor.

Løpende reguleringsansvar

Ved løpende årlig regulering beregnes reguleringsansvaret per pensjonsprodukt på følgende måte:

1. Årlig regulering lik årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp benyttes for:
 - Pensjonsgrunnlag for oppsatte rettigheter
 - Pensjonsgrunnlag for medlemmer med utbetaling av særalderspensjon eller uførepensjon
 - Framtidig pensjonsgrunnlag for alderspensjon, for medlemmer med utbetaling av AFP
 - Uførepensjon under utbetaling
 - Etterlattepensjoner under utbetaling (fram til alder 67 år)
2. Årlig regulering lik årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp, fratrukket en fast faktor på 0,75 prosentpoeng av det justerte beløpet benyttes for:
 - Alderspensjoner under utbetaling, inkludert særalderspensjon, spesiell førtidspensjon og AFP
 - Etterlattepensjoner under utbetaling (etter 67 år)

Ved lukking av ordninger som har aktive på avtalen ved lukketidspunktet, vil reguleringspremie for pensjonistene bli medregnet og fakturert samtidig med ordinær premie inntil avtalen ikke har flere aktive. Ordinær premie innbetales løpende gjennom året. Når den lukkede avtalen kun består av pensjonister og oppsatte medlemmer, faktureres reguleringspremien løpende. Nærmere beskrivelse av prinsippene for lukking er gitt i vedlegg 1.

Engangsgjøre for fremtidig reguleringsansvar

I et engangsgjøre legges de samme forutsetningene til grunn som ved løpende reguleringsansvar. I tillegg må beregningene ta hensyn til fremtidig usikkerhet knyttet til tariffen,

renteforutsetninger og lignende. I beregningen av nåverdi av samlet fremtidig reguleringspremie, benyttes gjeldende parametere gitt i veiledning fra Norsk RegnskapsStiftelse.

§ 7. Departementets kontroll med Statens pensjonskasse

SPK vil ved forespørsel og på eget initiativ utarbeide analyser og underlag til departementet.

§ 8. Ikrafttredelse

Retningslinjene gjelder fra 1. februar 2016.

Vedlegg 1 til Retningslinjer for beregning av arbeidsgiverandel m.m i Statens pensjonskasse. Bestemmelser om lukking.

Fastsatt av Statens pensjonskasse og godkjent av Arbeids- og sosialdepartementet ved brev av 1. februar 2016 og med hjemmel i § 1 i Forskrift om beregning av arbeidsgiverandel m.m.

1 Etter lov om Statens pensjonskasse (SPK) § 5 fjerde ledd kan departementet bestemme at arbeidstakere i en virksomhet utenfor statstjenesten ikke lenger skal være medlemmer av SPK. En virksomhet kan etter forskriften § 6 første ledd, søke utmelding fra SPK. I begge disse tilfellene kan en virksomhet søke om å lukke pensjonsordningen.

2 Lukking

Lukking av pensjonsordning innebærer at nyansatte i virksomheten ikke blir innmeldt i pensjonsavtalen etter lukketidspunktet.

Lukking av virksomhetens pensjonsordning kan innebære at grupper av ansatte hos virksomheten blir utmeldt, typisk vil det være et skille på alder. For eksempel kan aktive over 55 år fortsette medlemskapet i pensjonsordningen, mens yngre ansatte blir utmeldt og får opptjening i ny pensjonsordning. Personer med alders-, uføre- og etterlattepensjon under utbetaling samt sykmeldte, kan ikke meldes ut av pensjonsordningen. Uføre og sykmeldte, som går over i aktiv stilling etter lukketidspunktet, vil på reaktiveringstidspunktet følge det som er bestemt for virksomheten om lukking.

Lukking av pensjonsordning bør skje ved årsskifte.

3 Frist

Frist for å søke om lukking er normalt syv måneder før lukketidspunktet.

4 Sluttoppgjør og reguleringspremie

For de arbeidstakerne som blir utmeldt i forbindelse med lukkingen foretas det et sluttoppgjør i henhold til forskriften § 6.

Reguleringspremie blir beregnet etter gjeldende retningslinjer § 6 i avsnittene om Løpende reguleringsansvar og Engangsoppgjør for fremtidig reguleringsansvar.

5 Ikrafttredelse

Bestemmelsen gjelder fra 1. februar 2016.